

LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJA
TEISĖS GRUPĖ
IŠVADA

**DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS NUTARIMO „DĖL COVID-19
STEBĖSENOS INFORMACINĖS SISTEMOS ĮSTEIGIMO IR JOS NUOSTATŲ
PATVIRTINIMO“ PROJEKTO (toliau – Nutarimo projektas)**
(TAP NR. 20-506; TAIS NR. 20-4556)

2020-03-31 Nr.NV-903

Vilnius

Įvertinę *ypatingos skubos tvarka* Nutarimo projekto atitiktį įstatymams, Vyriausybės nutarimams bei teisės technikos reikalavimams, teikiame šias pastabas ir pasiūlymus:

1. Siūlomas teisinis reguliavimas turėtų būti įvertintas teisėkūros tikslingumo principo, įtvirtinto Teisėkūros pagrindų įstatymo 3 str. 2 d. 1 punkto, reiškiančio, kad teisės akto projektas turi būti rengiamas ir teisės aktas priimamas tik tuo atveju, kai siekiamų tikslų negalima pasiekti kitomis priemonėmis, kontekste. Šiuo atveju, net ir vertinant situacijos ypatingumą, kyla abejonių dėl siūlomos steigi informacinės sistemos būtinumo.

2. 2016 m. balandžio 27 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) 2016/679 dėl fizinių asmenų apsaugos tvarkant asmens duomenis ir dėl laisvo tokių duomenų judėjimo ir kuriuo panaikinama Direktyva 95/46/EB (Bendrasis duomenų apsaugos reglamentas) (toliau – Reglamentas) 5 str. 1 d. c punkte nustatyta, kad asmens duomenys turi būti adekvatūs, tinkami ir tik tokie, kurių reikia siekiant tikslų, dėl kurių jie tvarkomi. Šiuo konkrečiu atveju, asmens duomenų tokių kaip asmens kodas, gimimo vieta, paciento užimtumas, asmens sveikatos priežiūros specialisto asmens kodas ir kt. (žr. Nuostatų 17 punktą) rinkimas *nėra proporcingas* COVID-19 stebėsenos informacinės sistemos nuostatuose (toliau – Nuostatai) įtvirtintam asmens duomenų *tvarkymo tikslui* – užtikrinti visuomenės interesą sveikatos srityje, COVID-19 grėsmių valdymą, COVID-19 prevencinių priemonių taikymą ir vykdymą, COVID-19 stebėsenos informacinės sistemos (toliau – IS) naudotojų ir COVID-19 pacientų identifikavimą. Todėl prašytume pagrįsti tokių duomenų rinkimo poreikį.

3. Atkreiptinas dėmesys, kad asmens sveikatos duomenys priskiriami specialių duomenų kategorijai pagal Reglamento 9 straipsnį, todėl jiems turėtų būti taikomos atitinkamos saugumo priemonės, t.y užtikrinta, kad prieiga prie specialių duomenų būtų tik tokiam subjektų ratui, kuriems

jie būtini, o šiuo atveju vertinant Nuostatų II skyriuje takoskyros tarp IS tvarkytojų nėra. Tai suponuoja, kad visi IS tvarkytojai turės prieigą prie visų duomenų, kurių jie tvarkyti teisinio pagrindo neturi. Todėl tokia IS traktuotina kaip nesaugi.

4. Teisėkūros pagrindų įstatymo 20 str. 1 dalyje nustatyta, kad norminis teisės aktas įsigalioja kitą dieną po oficialaus paskelbimo Teisės aktų registre, jeigu pačiame teisės akte nenumatyta vėlesnė įsigaliojimo data, <...>.

Be kita ko, atkreiptinas dėmesys, kad Valstybės informacinių išteklių valdymo įstatymo 31 str. 1 d. nustatyta, kad Valstybės informacinė sistema pradedama kurti patvirtinus valstybės informacinės sistemos nuostatus, minėto straipsnio 5 ir 6 dalyse nustatyta, kad Valstybės informacinė sistema ar jos posistemis, atitinkantys valstybės informacinės sistemos nuostatuose, projektiniuose dokumentuose ir saugos dokumentuose nustatytus reikalavimus, yra laikomi sukurtais ir yra įteisinami valstybės informacinės sistemos valdytoji patvirtinus valstybės informacinės sistemos ar jos posistemos priėmimo ir tinkamumo eksploatuoti aktą, o naudojama tik įteisinta valstybės informacinė sistema ar jos posistemis.

Vertinant pateiktus teisinio reguliavimo aspektus, Nutarimo projekto 3 punktas, kuriame nustatyta IS veikimo pradžia - 2020 m. balandžio 1 d., turėtų būti tikslinamas.

5. Siekiant nuoseklios Vyriausybės pozicijos jos priimamuose teisės aktuose formavimo, siūlytume tikslinti Nutarimo projekto antraštę. Kaip galimus variantus siūlytume svarstyti - „Dėl koronaviruso (COVID-19) stebėsenos informacinės sistemos įsteigimo ir jos nuostatų patvirtinimo“ arba „Dėl COVID-19 (koronavirusinės infekcijos) stebėsenos informacinės sistemos įsteigimo ir jos nuostatų patvirtinimo“. Atsižvelgiant į tai, kad turėtų būti keičiamas IS valdytojas ir pagrindinis tvarkytojas, kaip buvo nurodyta 2020 m. kovo 31 d. Tarpinstitucinio pasitarimo metu, atitinkamai turėtų būti peržiūrinamas ir pagal poreikį patikslintas Nuostatų VII skyrius dėl IS finansavimo.

6. Siekiant teisinio apibrėžtumo ir siūlomų įtvirtinti pavedimų įvykdymo savalaikiškumą, Nutarimo projekto 4.1 ir 4.2 papunkčiuose siūlytume nurodyti konkrečius terminus.

7. Atsižvelgiant į tai, kad Nuostatų 2 punkte nurodomas įstatyminis pagrindas nesuponuoja IS kūrimo bei jos nuostatų tvirtinimo būtent Vyriausybės nutarimu, kartu vertindami susidariusios situacijos ypatingumą – jog paskelbta valstybės lygio ekstremali situacija Vyriausybės 2020 m. vasario 26 d. nutarimu Nr. 152 „Dėl valstybės lygio ekstremaliosios situacijos paskelbimo“ bei Lietuvos Respublikos teritorijoje paskelbtas karantinas Vyriausybės 2020 m. kovo 14 d. nutarimu Nr. 207 „Dėl karantino Lietuvos Respublikos teritorijoje paskelbimo“, siūlytume atitinkamai šiuos teisinius pagrindus ir nurodyti Nuostatų 2 punkte.

8. Nuostatų 3.1 papunktį reikėtų tikslinti atsižvelgiant į Nuorodą į Europos Sąjungos teisės aktus teikimo teisės aktuose reikalavimų aprašo, patvirtinto teisingumo ministro 2020 m. kovo 6 d. įsakymu Nr. 1R-72, 6 punktą.

9. Nuostatose, tvirtinamuose Vyriausybės nutarimu, siūlytume vengti nuorodų į žemesnio lygmens institucijų vadovų tvirtinamus teisės aktus, kaip pavyzdžiui, Nuostatų 3.15 papunktis ir kt.

10. Siekiant teisinio aiškumo, kokie duomenys bus renkami ir sisteminami siekiama kurti IS, siūlytume Nuostatų 7 ir 8 punktuose vartojamas formuluotes: „COVID-19 atvejų duomenys“, „karantinavimo atvejų duomenys“, „apsaugos priemonių duomenys“, „COVID-19 poveikio verslui duomenys“, „COVID-19 tyrimų duomenys“, suderinti su vartojamomis Nuostatų III skyriuje bei atskleisti jų turinį.

11. Nuostatų 8.2 ir 8.3 papunkčiuose įtvirtintos funkcijos yra abstrakčios, siūlytume jas sieti su įtvirtinamu teisiniu reguliavimu.

12. Atkreiptinas dėmesys, kad Nuostatų 17.9. papunktyje vartojama formuluočių „Karantino poveikio verslo aplinkai duomenys“, o Nuostatų 17.10. „Valstybinės sienos kirtimo duomenys“ nėra apibrėžti, todėl lieka subjektyvaus vertinimo ir galimai kels praktinio taikymo problemas, todėl reikalauja tikslinimo.

13. Nuostatų 35 punkto reguliavimas, kiek jis susijęs su priimamų teisės aktų derinimo procesu, yra perteklinis, todėl minėta nuostata turėtų būti tikslinama. Be kita ko, Nuostatų VI skyrių siūlytume dėstyti kaip analogiją įvertinus Duomenų portalo nuostatų, patvirtintų Vyriausybės 2020 m. sausio 15 d. nutarimu Nr. 24, VI skyrių.

14. Atkreiptinas dėmesys, kad Nuostatose nėra aiškus vartojamų formuluočių tokių kaip „Informacinės sistemos sudaryti dokumentų rinkiniai“ (Nuostatų 33 punktas) ir „nuasmeninti ir apibendrinti duomenys“ (Nuostatų 22 ir 23 punktai) turinys, todėl reikėtų jas tikslinti.

15. Nuostatų 43 punkto siūlytume atsisakyti kaip neįstatyminio lygmens nuostatos.

Teisės grupės patarėja
Barsulienė

Gerda Štaraitė-

Gerda Štaraitė-Barsulienė, tel.